

## خرما، کله‌پاچه و شیرینی صلواتی؛ نذری قدیمی صنوف و بازاریان

بسیاری از نذرها پس از گذشت دهه‌ها هنوز هم در پایتخت پابرجاست. یکی از این نذرها خوراکی‌هایی است که کاسبان و اعضای صنوف با توجه به شغل‌شان آن را برای برآورده شدن حاجتشان نذر می‌کنند.

به گزارش سایت خبری پرسون، فلسفه نذری دادن نوعی توسل جستن برای رفع بلا، دفع مصیبت و جلب منفعت است که به ویژه شب‌های جمعه، ماه محرم و ایام فاطمیه بیشتر رواج دارد و در تاسوعا و عاشورا به اوج خود می‌رسد. بنابر رسوم افراد برای حاجت‌روایی، انواع غذا و نوشیدنی بین عزاداران و مردم توزیع می‌شود.

در این میان برخی از صنوف با توجه به اجناس و محصولی که می‌فروشند، نذر می‌کنند. مثل نذر شیرینی، خرما یا حتی کله‌پاچه. نصرالله حدادی، تهران‌پژوه، به پیشینه یکی از این نذور در تهران اشاره می‌کند و می‌گوید: «در گذشته خرمافروشان بازار بزرگ بیرون از حجره چهارپایه‌ای می‌گذاشتند و روی آن مجمعه‌ای پر از خرما می‌گذاشتند تا رهگذران خرما بردارند و برای حاجت‌روایی بانی صلوات بفرستند. کم‌کم این نذر میان سایر افراد جامعه هم رواج پیدا کرد.»

حدادی درباره علت انتخاب این خوراکی می‌گوید: «آن موقع‌ها رسم نبود شیرینی نذر کنند، خرما جزو اصلی نذرهای مردم بود، چون خرما قوت غالب و از قدیم‌الایام جزو غلات اربعه (مویز، خرما، گندم و جو) محسوب می‌شد و به نوعی مقدس بود. برنج خوراک اعیان‌ها و پولدارها بود، اما مثلاً نان جو همه جا پیدا می‌شد. این نذر هنوز هم میان برخی افراد وجود دارد و به‌ویژه شب‌های جمعه برای طلب مغفرت و آمرزش اموات در بازار تهران و سایر نقاط شهر ادا می‌شود.»

در گذشته‌های دور نحوه زندگی مردم با زندگی مدرن و پیشرفته امروزه خیلی تفاوت داشت. نحوه، نوع و سبک زندگی مردم خیلی ساده‌تر از امروز بود؛ از این رو هنگامی که فردی نیت می‌کرد کار خیر و نیکی انجام دهد و به نوعی به مردم و هموعانش خدمتی بکند یک وعده غذایی را آماده می‌کرد و در اختیار آنها قرار می‌داد. این کار خیر چه در آن دوران و چه امروزه کار ارزشمند و پسندیده‌ای محسوب می‌شود. اما در گذشته شاید چون تأمین یک وعده غذایی یکی از نیازهای اصلی مردم جامعه بوده و تهیدستان و مستمندان قادر به تأمین حتی یک وعده غذایی هم نبودند.

نذر کردن یک وعده غذایی برای آنها امری مهم محسوب می‌شد و حس بسیار خوبی را در آنها ایجاد می‌کرد. از این رو مردم این گونه نذر می‌کردند و با یک وعده غذایی از آنها پذیرایی می‌کردند. این آداب و این نوع نذری دادن از گذشته تا به امروز در فرهنگ ایرانی اسلامی حفظ شده و ادامه پیدا کرده و هنوز هم در ایام و مناسبت‌های مذهبی خاص عده زیادی از مردم به این شکل نذری می‌دهند.